Birey ve Toplum - 2

1. Bireyler toplum içinde uyumlu yaşayabilmek için o toplumun değerlerini benimseyerek belirli tarzda düşünce, tutum ve davranış geliştirir. Bu durum zamanla bireyleri belli biçimde davranmaya zorlar.

Buna göre bireyleri belli biçimde davranmaya zorlayan kurallar bütünü aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanır?

A) Toplumsal prestij
B) Toplumsal rol
C) Toplumsal norm
D) Toplumsal statü
E) Toplumsal değişim

2. - - - - , belli bir toplumda ya da toplumsal grupta oluşan, ortaklaşa kabul gören düşünce ve kuralları uygulama biçimlerini yansıtan ölçütlerdir.

Verilen ifadede boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi yazılırsa doğru olur?

A) Toplumsal değişim
B) Toplumsal norm
C) Toplumsal değer
D) Toplumsal yapı
E) Toplumsal çevre

3. Bir toplumun varlığını sürdürebilmesi, kişiler veya gruplar arasındaki ilişkileri sağlayabilecek ve koruyabilecek normlar yaratmasına bağlıdır. Kişiler bilinçli veya bilinçsiz şekilde bu kurallar sayesinde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenirler ve diğer kişilerin de belirli durumlarda nasıl bir tutum ve davranış sergileyeceklerini tahmin edebilirler.

Bu parçada toplumsal normun aşağıdaki hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Yazılı ve yazısız olabilmesi
B) Belirli bir yaptırım gücüne sahip olması
C) Sosyalleşme yoluyla bireylere aktarılması
D) Bireyleri benzer davranışlar göstermeye yöneltmesi
E) Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişmesi

4. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değer yargılarının özelliklerinden biri değildir?

A) Tarihsel süreç içinde oluşur.
B) Bireyin davranışlarına yön verir.
C) Toplumun maddi unsurlarını içerir.
D) Genellikle ahlak ve inançlara dayanır.
E) Birey davranışlarını değerlendiren bir ölçüdür.

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal kontrolün işlevlerinden biri değildir?

A) Toplumda belirli bir düzen ve uyum sağlar.
B) Toplumsal kurallara uyma konusunda baskı oluşturur.
C) Toplumsal ilişkilerin karşılıklı uyumunu sağlar.
D) Toplumda bireylerin istediği gibi davranmalarına olanak sağlar.
E) Toplum içinde bireylerin benzer davranışlar sergilemesine sebep olur.

6. Birey için sadece içinde bulunduğu toplumun değer ve normlarını bilmek yeterli değildir. Hayatta her an bizi nelerin beklediğini bilemeyiz. Babasının yurt dışı tayini nedeniyle yeni bir okula başlayan öğrenci, eski ortamındaki birçok kazanımlarını yeni ortamında bulamayacaktır. Dolayısıyla yeniden bir sosyalleşme sürecine giren bireye katıldığı ortam yeni davranış örüntüleri dayatabilecektir. Birey hiç dilini bilmediği bu yabancı ülkeye uyum sağlama sürecinde oldukça zorlanacak, belli zaman direnç gösterecek ancak uzun bir zaman sonunda belki de eleştirdiği şeyleri kendisi yapmaya başlayacaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Her toplumun değer yargısı ve yaşam kalıpları farklıdır.
B) İnsan yeni bir kültürle karşılaştığında kültürel şok yaşar.
C) İnsan kendi kültürünü ve alışkanlıklarını değiştirirken zorlanır.
D) Her toplum, içinde yaşayan bireye değer aktarımında bulunur.
E) İnsan yeni ortamlara kolay uyum sağlayabilen bir varlıktır.

7. Gündelik hayatta toplumsal ilişkilerin iş birliği ve uyum içerisinde sürdürülebilmesi, bireylerin sosyalleşme sürecinde toplum tarafından öğretilmiş olan değer ve normlara uygun bir şekilde hareket etmesine bağlıdır. Örneğin saldırganlık yalnızca kınanması gereken kötü bir davranış değil, aynı zamanda toplumsal düzeni ve güvenliği sarsabileceği için caydırıcı yaptırımları da gerektiren bir davranıştır. Bu nedenle toplum bireylere saldırgan davranmanın kötü bir davranış olduğunu öğretmekle yetinmez, saldırganlığa karşı somut, önleyici ve cezalandırıcı mekanizmalar da geliştirir.

Bu parçada toplumsal kontrolün aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Toplumdan topluma ve aynı toplum içerisinde zamanla değişir.

B) Toplumsal norm ve toplumsal değerleri birer araç olarak kullanır.

C) Bireylere kendi üzerinde bir otoritenin var olduğunu kabul ettirir.

D) Her toplumda görülür.

E) Toplumun düzenini ve devamını sağlar.

8. Bir toplumda toplumsal kontrol mekanizmaları ne kadar güçlü olursa olsun bazı bireyler norm dışı davranışlar sergileyebilir yani o toplumda egemen olan gelenek, örf, adet ya da yazılı kurallara aykırı hareket edebilir.

Paragrafta verilen açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) Gayri resmî kontrol

B) Toplumsal sapma

C) Toplumsal norm

D) Toplumsal statü

E) Toplumsal değer

9. Gündelik hayatta bireyin sahip olduğu statü ve rolün başka bir bireyin sahip olduğu statü ve rollerle ilişkisi vardır. Örneğin bir okulda öğretmenseniz ilişki kuracağınız insanlar öğrencileriniz, velileriniz, meslektaşlarınız ve okul idarecileriniz olacaktır. Ancak müşteri olarak girdiğiniz bir marketteki kasiyer karşısında bir müşterisiniz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Her statünün en az bir rolü vardır.

B) Sosyal statüler kişilere göre değişebilir.

C) Toplumun statülere verdiği değer farklıdır.

D) Toplumsal statüler davranışlar üzerinde etkilidir.

E) Statü ve roller karşılıklı ilişki içerisinde anlamını bulur.

10. Toplumsal sapma, toplumun değer ve normlarına aykırı davranmaktır. Ancak kötü olan bir durumu daha iyi hale getirmek için gerçekleştirilirse buna olumlu sapma denir. Örneğin insanların kölelik sistemine başkaldırması bir sapmadır fakat bu sapma sonucunda insanların özgürlüklerine kavuşması iyi bir durum olduğu için olumlu bir sapmadır.

Buna göre toplumsal sapma ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Olumlu sapma her zaman toplumların aleyhine gerçekleşir.

B) Olumlu sapma toplumsal değişime de işaret eden bir kavramdır.

C) Olumsuz sapmayı toplumun büyük çoğunluğu kabul etmeyebilir.

D) Olumsuz sapma daha çok siyaset, bilim ve sanat gibi alanlarda meydana gelir.

E) Toplumsal kontrol mekanizmalarının güçlü olması sapma davranışlarına sebep olabilir.

11. Normların türüne bağlı olarak toplumsal kontrolün biçimi ve otoritesi değişmektedir. Yazısız normlarla ilgili kontrol kınama, ayıplama, dışlama şeklinde gerçekleşirken; yazılı normlarla ilgili kontrol para ya da hapis cezası, hak mahrumiyetleri ya da toplumsal hizmetlerde çalıştırılmama şeklinde olabilir.

Buna göre toplumsal kontrol ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Yazılı olmayan normların kontrolü, resmi normlar ile sağlanır.

B) Toplumsal normlar birey davranışlarını sınırlayan somut ölçütlerdir.

C) Yazılı olmayan normlarda kontrol, toplum tarafından gerçekleştirilir.

D) Yazılı normların kontrolü devletin resmi organları tarafından yerine getirilir.

E) Kontrol toplumsal ilişkilerin uyum ve iş birliği içinde sürdürülmesi için önemlidir.

12. Modern toplumlarda kentlerin güvenlik sorunu kamuoyunu giderek daha çok meşgul etmektedir. Kapkaç, gasp, adam öldürme gibi günlük yaşamda etkisi daha derinden hissedilen suçlardaki artış, toplumda tedirginliği artırmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kentlerdeki toplumsal sapma davranışlarının artmasının bir nedeni <u>olamaz</u>?

A) Toplumsal dayanışma bilincinin artması

B) Nüfus yapısının kalabalık ve heterojen olması

C) İşsizlik oranının artması

D) Toplumsal değerlerin zayıflaması

E) Toplumsal denetimin zayıflığı

